
OBSAH

Na vysvětlenou 9

Úvodem 12

Kolik prezidentů? Tři 12

Naši prezidenti a komunisté 14

Dvě tváře morálky 17

S Klausem, nebo bez Klause? 23

Před listopadem 1989

Liberální počátky obou prezidentů 29

Případ *Tváře* a antidogmatiků 29

Časopis *Tvář* – důsledek uvolnění šedesátých let 29

Církev, stát a marxismus 30

Drobná všední práce 32

K lednu 1968 a ještě o něco dál 34

Otázka exkluzivnosti 34

Literatura a ekonomika 35

Český úděl 37

Vítězství radikalismu 39

V době nesvobody 42

Triumf reformní morálky 42

Nadvláda strachu 42

Normalizace, lidská práva a socialismus 45

Opoziční pojetí lidských práv 49

Doba Charty 77 50

Rozkvět reformní i protireformní morálky 50

Úmrtní oznámení politiky 53

Metamorfóza nacionalismu 55

Václav Klaus, sborníky a Demokratická iniciativa 58

Ineditní činnost Václava Klause 58

Demokratická iniciativa 62

Jednotně proti režimu reálného socialismu? 64

Nobelovu cenu pro Václava Havla 65

Sametový převrat Václava Havla 67

Příprava na bouři 67

Komunisté a moc	71
Síla morálky	72
Strach z obětí násilí	73
Počátek dobrovolného potlačování svobod	75

Po listopadu

Ve znamení pravdy a trhu 81

Oba moji prezidenti...	81
Prezidentský rituál byl za Václava Havla čímsi výjimečným	81
Vyznamenávání	82
Prezidentský majestát	83
Polistopadová celonárodní jednota	85
Zápolení obou prezidentů	87
Vrtkává přízeň lidu	87
Nepolitická politika po listopadu 1989	90
Význam vládní krize roku 1997	92
Tažení proti Václavu Klausovi	96
Stíny sametového převratu	98
Dvoje prezidentské volby	99
Poslední volba Václava Havla prezidentem	99
Třetí volba českého prezidenta	101

Státnost malého národa 106

Státnost Česka – kde se vzala?	106
Nereflektovaná státnost	106
Co s demokratickým státem ve světě i doma?	109
Václav Havel a západní svět	112
Existence státu jako hodnota sama o sobě	114
Vznik národa z abstraktní entity	117
Politická měřítko v reálném životě	119
Česká státnost a vyhnání Němců	121
Vliv poválečné ideologie na polistopadovou společnost	121
Havlův ušlechtilý omyl	123
Sešikované řady proti sudetským Němcům	125
Václav Havel o českém vztahu k minulosti	129
Spory o minulost i o současnost	132
Slova, která míří někam jinam	132
Odchod jednoho prezidenta	135
Změny ve vedení státu?	137
Triumf nynějšího prezidenta	140
Poslední konfrontace obou prezidentů?	142

Nový stát 144

- Transformace – zvláštní pojetí české politiky 144
  - Transformace společnosti, nebo ekonomiky? 144
  - Jaký máme kapitalismus? 147
  - Přerod ze země, v níž bylo všechno cizí 149
  - Prvky minulosti v české transformaci 152
  - Změna české Ústavy? 153
- Vzhůru do Evropy! 155
  - Rozdílné postoje našich prezidentů 155
  - Antievropský postoj našeho prezidenta 155
  - Zapeklitá otázka státní suverenity 157
  - Závada při integraci: irácká krize 158
  - A nyní do Evropské unie 162
  - V době členství České republiky v Evropské unii 163
- Potíže s občanskou společností 165
  - Koncept renovované nepolitické politiky 165
  - Příspěvek sametové revoluce demokratickému vývoji 167
  - Občanská společnost a svobodný tisk 168
  - Sloužíme lidu? 170
  - Nahrazení reality substituční imaginací 171
  - Malá tradice politické opozice 172

Několik slov závěrem 175

Přílohy 177

- Prohlášení Charty 77 z 1. ledna 1977 (Stručná informace) 177
- Dopis skupiny padesáti občanů poslancům a poslankyním Federálního shromáždění z 18. září 1987 požadující zahájení demokratizace veřejného a politického života 181
- Základy politiky v České republice 184